

Dr. W. PRION. **Die Preisbildung an der Wertpapierbörse**, insbesondere auf dem Industriaktienmarkt der Berliner Börse. Leipzig 1910 (Duncker & Humblot).

Forfatteren vil udfylde en Mangel ved den foreliggende rige Litteratur om Børsforhold, der navnlig siden Børsloven af 1896 har set Livet i Tyskland, ved at tage selve Prisdannelsen paa Børsen op til en selvstændig Analyse. Dette Kærnepunkt, mener Forf., er hidindtil kun blevet behandlet i Forbigaaende, og man har desuden herunder i det væsentlige begrænset sig til logiske Deduktioner eller har i hvert Fald bygget paa et alt for lidet omfattende Materiale, ligesom man ikke har holdt sig Kravet om Materialets Ensartethed efterrettelig. For at opnaa dette sidste begrænser Forf. sig til at undersøge Prisdannelsen for Industripapirer med særlig Henblik paa Bjergværksaktier, idet han dog ud fra den moderne Erkendelse, at Prisdannelsen er ikke blot og bart et Størrelsesproblem, men inderst inde afhænger af »gesellschaftliche Verhältnisse und psychische Zusammenhänge« forud for Fremstillingen af Prisdannelsens faktiske Forløb underkaster selve Børsens indre Struktur og de prisdannende Faktorer en indgaaende Analyse.

Forf. giver her en noget tør men instruktiv Fremstilling af de Ændringer, der i denne Henseende er foregaaet i Løbet af de sidste 25 Aar. Den tidligere saa mægtige og kapitalkraftige Spekulantgruppe, der drev Børsspekulationen rent erhvervsmæssigt, er i nyere Tid traadt stærkt i Baggrunden. Til Gengæld har det almindelige Publikums Deltagelse udviklet sig kraftigt, og desuden er der særlig for Industripapirernes Vedkommende fremstaaet en Gruppe af »indviede Personer«, der under Udnyttelsen af deres indgaaende Forhaandsviden om Bedrifternes Status og Fremtidschancer øver en ikke ringe Indflydelse paa Kursbevægelserne. I endnu højere Grad er dog Storbankerne i nyere Tid traadt i Forgrunden. De alene formaaede at opfylde de store Kapitalkrav, som den af Børsloven fremtvungne stærke Vækst i Kassa-

Dr. W. PRION. **Die Preisbildung an der Wertpapierbörse**, insbesondere auf dem Industriaktienmarkt der Berliner Börse. Leipzig 1910 (Duncker & Humblot).

Forfatteren vil udfylde en Mangel ved den foreliggende rige Litteratur om Børsforhold, der navnlig siden Børsloven af 1896 har set Livet i Tyskland, ved at tage selve Prisdannelsen paa Børsen op til en selvstændig Analyse. Dette Kærnepunkt, mener Forf., er hidindtil kun blevet behandlet i Forbigaaende, og man har desuden herunder i det væsentlige begrænset sig til logiske Deduktioner eller har i hvert Fald bygget paa et alt for lidet omfattende Materiale, ligesom man ikke har holdt sig Kravet om Materialets Ensartethed efterrettelig. For at opnaa dette sidste begrænser Forf. sig til at undersøge Prisdannelsen for Industripapirer med særlig Henblik paa Bjergværksaktier, idet han dog ud fra den moderne Erkendelse, at Prisdannelsen er ikke blot og bart et Størrelsesproblem, men inderst inde afhænger af »gesellschaftliche Verhältnisse und psychische Zusammenhänge« forud for Fremstillingen af Prisdannelsens faktiske Forløb underkaster selve Børsens indre Struktur og de prisdannende Faktorer en indgaaende Analyse.

Forf. giver her en noget tør men instruktiv Fremstilling af de Ændringer, der i denne Henseende er foregaaet i Løbet af de sidste 25 Aar. Den tidligere saa mægtige og kapitalkraftige Spekulantgruppe, der drev Børsspekulationen rent erhvervsmæssigt, er i nyere Tid traadt stærkt i Baggrunden. Til Gengæld har det almindelige Publikums Deltagelse udviklet sig kraftigt, og desuden er der særlig for Industripapirernes Vedkommende fremstaaet en Gruppe af »indviede Personer«, der under Udnyttelsen af deres indgaaende Forhaandsviden om Bedrifternes Status og Fremtidschancer øver en ikke ringe Indflydelse paa Kursbevægelserne. I endnu højere Grad er dog Storbankerne i nyere Tid traadt i Forgrunden. De alene formaaede at opfylde de store Kapitalkrav, som den af Børsloven fremtvungne stærke Vækst i Kassa-

forretningerne stillede, og efterhaanden som de saaledes drog den spekulerende Kundekreds til sig, erhvervede de en afgørende Indflydelse paa det spekulerende Publikum og derigennem paa det hele Børsliv.

Disse Forskydninger inden for den Kreds af Personer, der optræder paa Børsen, og navnlig Storbankernes Deltagelse, har efter Forf.'s Mening gjort Børsomsætningen solidere, og i samme Retning har det ogsaa virket, at det spekulerende Publikum ikke i saa høj en Grad som tidligere er blottet for Indsigt i Børsforhold. Ved Siden heraf er ogsaa selve det økonomiske Grundlag for Prisdannelsen blevet fastere. De industrielle Bedrifters Rentabilitet er som Følge af de i Nutiden saa stærkt fremtrædende Karteltendenser efterhaanden blevet jevnere, og eftersom Dividendeudbetalingerne, der danner det væsentligste Udgangspunkt for Kursernes Fastsættelse, saaledes stabiliseres, tilstoppes Hovedkilden til alle store Kurs-svingninger.

Det centrale i Bogen er dog en statistisk Udredning af, hvorledes de forskellige samvirkende Momenter samlet og hver for sig faktisk har indvirket paa Industri-papirernes Kurs. Hertil gennemgaar Forf. med en noget trættende Grundighed Kurserne for Perioden 1888—1907 og fremsætter til nærmere Belysning af Udviklingen for nogle af de vigtigere Montanpapirer en Række grafiske Tavler, der viser Sammenhængen mellem Kursbevægelsen og den kapitaliserede Dividende. Forf. søger bl. a. herunder at bringe paa det rene, hvorledes Børslovens Forbud mod Terminshandel for de omhandlede Papirer har virket, og viser i Modsætning til den almindelige Anskuelse, at Kurserne for de tidligere Terminspapirer efter Børsloven af 1896 har svaret bedre til disses virkelige Værdi end forud herfor, ligesom Kurssvingningerne har været ringere. Han mener dog ikke, at dette kan tages til Indtægt for Paastanden om, at Terminshandelen overhovedet virker skadeligt, thi ogsaa efter Børsloven har der fundet en begrænset Terminshandel Sted i Montan-

papirer, men vil kun overfor den tidligere ubundne Frihed fremhæve den efter 1896 indtraadte faktiske Ordning, hvor der vel stadig paa Trods af Forbudet afsluttedes Terminsforretninger i Industripapirer, men hvor dog det ukyndige Publikums store Masse har været hindret i at deltage. Han giver derfor ogsaa den i 1908 gennemførte Ændring, der nærmest maa opfattes som en Lovfæstelse af denne faktiske Tilstand, sin Tilslutning, idet han dog frygter, at Deltagerkredsen er blevet udvidet for stærkt ved Bestemmelsen om, at ingen kan forlange en stillet Sikkerhed tilbage, naar blot Modparten lovlig kan afslutte Terminsforretninger.

Iøvrigt mener Forf. som Hovedresultat af sine Undersøgelser at kunne fastslaa, at Prisdannelsen paa Børsen taget som Helhed i Nutiden opviser betydningsfulde Fremskridt i Sammenligning med tidligere, selv om den naturligvis vedblivende paa flere Punkter trænger til at fuldkommengøres. Forf.s Bidrag hertil synes dog ikke særlig vægtigt og er tildels kun formet som Antydninger; særlig Vægt lægger han paa, at det store Publikum oplæres til at forstaa de Kræfter, der rører sig paa Børsen.

K. Riis-Hansen.

DR. HERMANN ALBERT. **Die geschichtliche Entwicklung des Zinsfußes in Deutschland von 1895 bis 1908.** Leipzig 1910. Duncker & Humblot.

Bogen giver en Skildring af Rentefodens Udvikling i Tyskland fra 1895 til 1908, bygget paa et ret omfattende statistisk Materiale, samt en Analyse af de Aarsager, der herunder har været virksomme. I en kortfattet teoretisk Indledning bestemmes disse i det væsentlige som det nationale Kapitaludbytte, Rentefoden paa de udenlandske Kapitalmarkeder og Pengeomløbets Elasticitet, og disse